Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0068

Tuleva eurooppalaista tutkimusaluetta (ERA) koskeva säädös

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. maaliskuuta 2026 tulevasta eurooppalaista tutkimusaluetta (ERA) koskevasta säädöksestä (2025/2951(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 179 artiklan,

– ottaa huomioon komission puheenjohtajan 1. joulukuuta 2024 päivätyn toimeksiantokirjeen startup-yrityksistä, tutkimuksesta ja innovoinnista vastaavalle komission jäsenelle,

– ottaa huomioon komission työohjelman 2026 (COM(2025)0870),

– ottaa huomioon 28. helmikuuta 2025 annetun komission ehdotuksen neuvoston suositukseksi eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisesta ohjelmasta (2025–2027) (COM(2025)0062),

– ottaa huomioon komission eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) tulostaulun vuodelle 2024,

– ottaa huomioon syyskuussa 2024 julkaistun Mario Draghin raportin Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta ”On the future of European competitiveness”,

– ottaa huomioon huhtikuussa 2024 julkaistun Enrico Lettan raportin ”Much more than a market”,

– ottaa huomioon Manuel Heitorin johtaman riippumattoman asiantuntijaryhmän lokakuussa 2024 julkaiseman raportin ”Align, act, accelerate – Research, technology and innovation to boost European competitiveness”,

– ottaa huomioon 22. lokakuuta 2024 annetun komission tiedonannon eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toteuttamisesta – Euroopan tutkimus- ja innovointitoiminnan vahvistaminen: toteutetut toimet ja tulevaisuuden suunnat (COM(2024)0490),

– ottaa huomioon 24. kesäkuuta 2025 annetun neuvoston suosituksen eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisesta ohjelmasta 2025–2027[1],

– ottaa huomioon 30. syyskuuta 2020 annetun komission tiedonannon uudesta eurooppalaisesta tutkimusalueesta tutkimusta ja innovointia varten (COM(2020)0628),

– ottaa huomioon 26. marraskuuta 2021 annetun neuvoston suosituksen (EU) 2021/2122 Euroopan tutkimus- ja innovointisopimuksesta[2],

– ottaa huomioon eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisen ohjelman 2022–2024,

– ottaa huomioon eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisen ohjelman 2025–2027,

– ottaa huomioon Bonnin julistuksen tieteellisen tutkimuksen vapaudesta,

– ottaa huomioon 14. joulukuuta 2023 antamansa päätöslauselman nuorista tutkijoista[3],

– ottaa huomioon 17. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle tieteellisen tutkimuksen vapauden edistämisestä EU:ssa[4],

– ottaa huomioon 11. maaliskuuta 2005 annetun komission suosituksen eurooppalaisesta tutkijoiden peruskirjasta ja tutkijoiden työhönoton säännöstöstä[5],

– ottaa huomioon neuvostolle ja komissiolle esitetyt kysymykset tulevasta eurooppalaisesta tutkimusalueesta (O-000007/2026 – B10-0006/2026 sekä O-000008/2026 – B10-0007/2026),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 142 artiklan 5 kohdan ja 136 artiklan 2 kohdan,

– ottaa huomioon teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan päätöslauselmaesityksen,

---

1 EUVL C, C/2025/3593, 30.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3593/oj.
2 EUVL L 431, 2.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj.
3 EUVL C, C/2024/4183, 2.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4183/oj.
4 EUVL C, C/2024/5713, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5713/oj.
5 EUVL L 75, 22.3.2005, s. 67, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2005/251/oj.

A. ottaa huomioon, että SEUT 179 artiklassa vahvistetaan tavoite lujittaa unionin tieteellistä ja teknologista perustaa toteuttamalla eurooppalainen tutkimusalue (ERA), jossa tutkijat, tieteellinen tietämys ja teknologia liikkuvat vapaasti ja joka parantaa kilpailukykyä ja tukee kaikkea tutkimustoimintaa;

B. ottaa huomioon, että eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös tarjoaa merkittävän tilaisuuden parantaa eurooppalaista tutkimusta vastaamalla EU:n tutkimus- ja innovointiekosysteemiin vaikuttaviin rakenteellisiin haasteisiin, joita ovat muun muassa riittämätön koordinointi ja yhteistyö, järjestelmän hajanaisuus ja epätasaiset tulokset;

C. panee merkille, että eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös voi auttaa toteuttamaan ”viidennen vapauden” asettamalla yhteisiä normeja, varmistamalla sääntöjen johdonmukaisen soveltamisen ja edistämällä sisämarkkinoiden etenemissuunnitelmaa 2028 ja että se voi auttaa luomaan laadukkaita työpaikkoja;

D. ottaa huomioon, että unionilla ei edelleenkään ole yhdennettyä eurooppalaista tutkimusaluetta, joka houkuttelisi osaajia ja saisi heidät jäämään, mikä johtuu muun muassa tutkimukseen ja innovointiin (T&I) tehtävien investointien riittämättömästä priorisoinnista ja siitä, että vain harvat jäsenvaltiot saavuttavat kyseisille investoinneille asetetun tavoitteen, joka on kolme prosenttia suhteessa BKT:hen, T&I-politiikan riittämättömästä koordinoinnista, jatkuvasta hajanaisuudesta, suoriutumisen eroista ja tutkijoiden ja yliopistojen liiallisesta hallinnollisesta rasitteesta;

E. toteaa, että eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittinen ohjelma on arvokas ei-sitova kehys, joka ohjaa kansallisia ja EU:n tason politiikkoja SEUT 179 artiklan tavoitteiden mukaisesti ja edistää vapaaehtoista koordinointia ja yhteistyötä jäsenvaltioiden ja unionin välillä; katsoo, että näitä tavoitteita on täydennettävä tulevan eurooppalaista tutkimusaluetta koskevan säädöksen säännöksillä ja kannustimilla sekä eurooppalaisen ohjausjakson kaltaisilla välineillä, jotta voidaan luoda vahvempi perusta johdonmukaiselle ja tehokkaalle eurooppalaiselle tutkimusalueelle;

F. toteaa, että tieteellisen tutkimuksen vapaus, tutkijoiden ja laitosten riippumattomuus, huippuosaaminen, avoimuus ja sosiaalinen vastuu ovat eurooppalaisen tutkimusalueen keskeisiä arvoja ja olennaisia eurooppalaisen demokratian sekä kilpailu- ja innovointikyvyn kannalta ja luovat Euroopasta turvasataman kaikkialta maailmasta tuleville tutkijoille;

1. kannattaa unionin ja kansallisten T&I-painopisteiden yhdenmukaistamista, jotta voidaan varmistaa täydentävyys, lisätä yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden, alueiden, jäsenvaltioiden ja toimialojen välistä yhteistyötä, luoda tehokas hallintokehys, lisätä tutkijanurien ja yksityisten investointien houkuttelevuutta sekä

saavuttaa tutkimusta ja kehitystä (T&K) koskeva unionin investointitavoite, joka on 3 prosenttia BKT:stä;

2. kehottaa soveltamaan eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisen ohjelman 2025–2027 puitteissa kaksitahoista lähestymistapaa, jossa vapaaehtoiseen yhteistyöhön yhdistetään lainsäädäntötoimenpiteitä, kuten eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös ja sitä täydentävät aloitteet, jotta eurooppalaiselle tutkimusalueelle voidaan tarjota sitova ja täytäntöönpanokelpoinen kehys;

3. suosittelee, että eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös toteutetaan asetuksena, jotta voidaan saavuttaa SEUT 179 artiklan tavoitteet, varmistaa suora sovellettavuus kaikissa jäsenvaltioissa, edistää yksityisiä investointeja tutkimukseen ja kehitykseen, tutkijoiden, tieteellisen tietämyksen ja teknologian vapaata liikkuvuutta sekä vähentää sisämarkkinoiden hajanaisuutta;

4. vahvistaa tieteellisen tutkimuksen vapauden ja institutionaalisen riippumattomuuden merkityksen; kehottaa liittämään eurooppalaista tutkimusaluetta koskevaan säädösehdotukseen erilliseen oikeusperustaan perustuvan erillisen lainsäädäntöehdotuksen, jolla suojellaan tieteellisen tutkimuksen perustavanlaatuista vapautta ja johon sisältyvät tutkijoiden oikeuksia, eettistä toimintaa, lahjomattomuutta ja institutionaalista riippumattomuutta koskevat vähimmäisvaatimukset ja jota tuetaan tehokkailla seurantamekanismeilla;

5. kehottaa sisällyttämään eurooppalaista tutkimusaluetta koskevaan säädökseen unionin tavoitteen, jonka mukaan vähintään kolme prosenttia unionin BKT:stä investoidaan tutkimukseen ja kehitykseen vuoteen 2030 mennessä, ja täydentämään sitä kansallisilla T&K-kokonaismenoja koskevilla tavoitteilla, jotka tukevat unionin tavoitetta; kehottaa jäsenvaltioita parantamaan T&K-investointien koordinointia kansallisten etenemissuunnitelmien ja tavoitteiden avulla sen varmistamiseksi, että julkinen ja yksityinen rahoitus täydentävät toisiaan; toteaa, että tutkimukseen keskittyvät yritykset ja toimialat ovat keskeisiä yksityisten investointien edistämisessä, kolmen prosentin tavoitteen saavuttamisessa ja laadukkaiden työpaikkojen luomisessa;

6. kehottaa antamaan säännöksiä, joilla vahvistetaan yksityistä osallistumista EU:n T&I-ekosysteemiin tiiviimmän koordinoinnin ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien avulla, puututaan sitkeisiin investointivajeisiin ja markkinoiden hajanaisuuteen ja saatetaan pääomamarkkinaunioni päätökseen, jotta voidaan nopeuttaa tietämyksen hyödyntämistä, vahvistaa teknologista suvereniteettia ja tukea alueellisia innovaatioekosysteemejä;

7. kehottaa lisäämään tukea julkiselle tutkimukselle vahvistamalla Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kaltaisten EU:n ohjelmien

rahoitusta; kannustaa jäsenvaltioita lisäämään yliopistojen ja julkisten tutkimusorganisaatioiden taloudellisia resursseja;

8. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan uudistuksia tutkijoiden ja tietämyksen vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi ja rajatylittävän yhteistyön ja innovoinnin tehostamiseksi, jotta Euroopasta voidaan tehdä osallistava ja houkutteleva maailmanlaajuinen tutkimusyhteisö;

9. suosittelee, että eurooppalaista tutkimusaluetta koskevassa säädöksessä otetaan käyttöön suunnitteluvälineitä, mitattavissa olevia muuttujia sekä seuranta-, raportointi- ja arviointivälineitä ja että siinä pyritään varmistamaan tasapaino tutkimusalojen sekä perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen välillä;

10. kehottaa vahvistamaan eurooppalaisen tutkimusalueen hallinnointia ja järkeistämään nykyisiä toimintapoliittisia välineitä ja seurantavälineitä;

11. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan kansallisten ja EU:n T&I-aloitteiden välistä koordinointia eurooppalaisen tutkimusalueen yleisten painopisteiden mukaisesti ja varmistamaan kansallisten ja EU:n rahoitusvälineiden ja -politiikkojen väliset synergiat Euroopan maailmanlaajuisen tieteellisen ja teknologisen johtoaseman vahvistamiseksi;

12. kehottaa luomaan vahvempia ja osallistavampia eurooppalaisia innovointi- ja teknologiaekosysteemejä yliopistojen, tutkimuslaitosten, startup-yritysten, pk-yritysten ja teollisuuden välisen yhteistyön edistämiseksi, jotta voidaan varmistaa tehokas ja turvallinen tietämyksen siirto ja tulosten parempi käyttöönotto eurooppalaisissa yrityksissä sekä edistää täydennys- ja uudelleenkoulutusta ja elinikäistä oppimista; korostaa tarvetta puuttua jäsenvaltioiden välisiin eroihin tutkimuksessa ja innovoinnissa, erityisesti niissä jäsenvaltioissa, joiden suoriutuminen tutkimuksen ja innovoinnin alalla on heikompaa, jotta voidaan lisätä niiden osallistumista unionin ohjelmiin;

13. korostaa, että toimiva eurooppalainen tutkimusalue edellyttää tutkijoiden ja tietämyksen vapaata liikkuvuutta ja rajatylittävää yhteistyötä; kehottaa toteuttamaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla helpotetaan ja yksinkertaistetaan erityisesti nuorten ja uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden urapolkuja, parannetaan liikkuvuutta ja tutkintojen vastavuoroista tunnustamista sekä helpotetaan viisumimenettelyjä; toteaa jälleen tukevansa eurooppalaista tutkijoiden peruskirjaa; toteaa, että etätyö ja hybridityö luovat tutkijoille mahdollisuuksia työskennellä muissa jäsenvaltioissa ilman, että heidän tarvitsee muuttaa sinne;

14. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia tutkimuksessa ja innovoinnissa

erityisesti aliedustetuilla aloilla ja kaventamaan samalla sukupuolten palkkaeroa;

15. korostaa tarvetta varmistaa tietämyksen avoin ja turvallinen liikkuvuus, tutkimusinfrastruktuurin parempi saavutettavuus, tietämyksen hyödyntäminen ja kehitteillä olevien teknologioiden, kuten tekoälyn, eettinen ja luotettava käyttö EU:n arvojen ja perusoikeuksien mukaisesti; korostaa tutkimuksen turvallisuuden ja eheyden sekä julkisrahoitteisen tutkimuksen tehokkaan levittämisen merkitystä, myös kirjastoissa, mutta toteaa, että samalla on varmistettava teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu;

16. suosittaa, että eurooppalaista tutkimusaluetta koskeva säädös mukautetaan nykyisiin ja tuleviin aloitteisiin, kuten innovaatiosäädökseen, T&I-sopimukseen, puiteohjelmaan ja eurooppalaiseen koulutusalueeseen, jotta varmistetaan toisiaan vahvistavat uudistukset, innovaatioiden käyttöönotto, osaajien liikkuvuus sekä rahoitus;

17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle ja neuvostolle.